

Dank iedereen, wat een eer om dit te mogen doen, met een werkelijk fantastische jury. Als voorzitter mocht ik zelf niet stemmen, maar ik had een verstandige kritische en relevante jury waar de Architectuurprijs Almere en ik blind op konen varen. Dank Odette, en de Kunstlinie voor de samenstelling daarvan, en voor het, ondanks alles, mogelijk maken van deze gelegenheid.

Vandaag vieren we vooral waar Almere, in haar beste allerbeste vorm, goed in is: Experimenteren, vernieuwen, ruimte bieden aan bijzonder en actueel relevant ontwerp, het Hollandse landschap herontdekken en als uitgangspunt nemen voor woon en leef-geluk. De genomineerde plannen zijn allen uiting van dit optimistische uitgangspunt.

Voor goede architectuur is het vertrouwen nodig van de opdrachtgever, een opdracht formulering die inventiviteit toelaat, een ambitieuze gemeente en natuurlijk een goede architect. Het was de gemeenschappelijke deler van de meeste van de genomineerde plannen. Allemaal ontstaan vanuit het idee dat goed ontwerp er toe doet. Een aantal willen we noemen.

In Oosterwold, waar de gemeente de ruimte voor individuele inventiviteit biedt, zien we de eerste pareltjes. Het driehoekige plan Zuidhuis, laat zien hoe de ambitieuze klimaat neutrale en landschappelijke visie, van opdrachtgevers Kees en Petie Zantvoort, met een goede architecten Wouter Bak en Daniël Venneman (van het bureau Woonpioniers) een nieuwe verrassende ruimtelijkheid kan opleveren. *In dit huis ben je altijd buiten.*

Het plan Duin, ontwikkeld door Amvest BV, met Landschapsarchitectenbureau ZUS Stedenbouwkundig adviesbureau BVR en de Gemeente Almere, waarvan 3-plan uitwerkingen (terecht) werd ingediend, ademt het door het team gezochte vakantie gevoel. De jury vond het een feest om daar rond te lopen. Het bos, zoals in het genomineerde plan Boomrijk van Architect Van Bergen Kolpa Architecten, of het duinlandschap zijn hier van straat tot woonkamer aanwezig. Het beheer en onderhoud zijn zorgvuldig onderdeel van het plan. Ontwikkelaar, ontwerpers, gemeente met de handen op een zanderige en boomrijke buik. Almere laat zich in Duin echt van haar beste kant zien.

De Esplanade, door Echo Urban Design en de Gemeente straalt vakmanschap uit. Het is knap hoe ontwerpers Linde Elsinga en Robbert van der Veen de twee tegengestelde wensen van park en evenementen terrein in harmonie hebben gebracht zonder compromis te lijken. De cascade van weerwater-water verbindt het plein met de plas en biedt de zomers zo gewenste verkoeling. Bestaande bestrating is duurzaam hergebruikt en behoudt de verbinding met de stad. De jury verheugt zich op een volgend bezoek, wanneer alles weer kan, en dan vooral wanneer de gemeente dan ook het laatste deel heeft gerealiseerd zodat er een echt functionele interactie ontstaat tussen het plein en het Weerwater.

Skills Garden, van ASM & Kragten, Parkwerk, in Almere Haven toont het lef van de ontwerpers en gemeente om een daadwerkelijk inclusief; van 0 tot heel erg oud beweegpark, zo in te passen in het stedelijk weefsel van het oudste stadsdeel van Almere, dat bewoners, schoolkinderen en zorgcentra in de directe omgeving direct toegang hebben tot een enorm scala aan beweeg actie en interactie. Ontworpen in nauwe samenwerking met de toekomstige gebruikers is het, ook op de dag van ons bezoek, 0 graden Celsius, enorm in trek. De zichtbare slijtage was hier volgens ontwerper het bewijs van succes. Slijtage als kwaliteit, daar konden we om lachen.

Unaniem was de jury in bewondering voor de ambitie, de doortimmerde uitwerking en uitvoering en van het winnende plan.

Het is een prachtig voorbeeld van wat een goede architect met een vrije opgave kan doen. Een vanuit de plattegrond en landschap doorontwikkeld nieuw woonconcept voor een stedelijke plot. Hier was moed en overtuiging voor nodig en het vertrouwen in de capaciteit en visie van een architect.

Cultuurpromotor en ontwikkelaars Wim Trieller, en Raymond Deul bedachten samen met de Architect, een nieuw bij Almere passend alternatief voor het traditionele rijtjeshuis, of het stedelijk appartement: Een vrijstaande betaalbare starterswoning van 70, 88 of 105 m². Programma manager Jacqueline Tellinga, van de gemeente Almere, vond een geschikte locatie en spande zich in het initiatief te verwezenlijken.

Hier is een plan ontstaan waarbij typisch Almeerse woondromen, opeens binnen bereik van de modale bewoner komen. Een betaalbare, vrijstaande woning, elk met een dakterras en een kleine tuin, een auto voor de deur, een badkamer met daglicht, ver en vrij uitzicht op het landschap, grote ramen aan alle zijden, geen inkijk van de burens. Dit alles in een buurt met een stedelijke dichtheid van 60 woningen per hectare.

Het plan verrast door de ruimtelijk - landschappelijke, dynamiek, buiten en binnen. Je kan er doorheen kijken, maar je er ook even in opgesloten voelen. Het oogt als een geheel, met een simpel en zorgvuldig gekozen palet van robuust metselwerk, met plastische accenten en donkere houten deuromlijstingen. Daarbinnen is elke woning uniek, ontworpen vanuit een optimale woonkwaliteit. De plattegronden draaien, ramen zitten soms hoger dan weer lager om licht, en doorzichten optimaal te benutten en de nodige privacy te geven. De woningen (van 70, 88 en 105 m²) voelen door dit ruimtelijke spel en de oriëntatie wisseling, groter dan ze zijn. Het is zorgvuldig ontworpen eenheid met een rijke variëteit.

Ook de maaiveld inrichting is onderdeel van het totaal ontwerp. Groen, tuin en straat gaan naadloos in elkaar over, waardoor rondom de blokjes een soort voortuin ontstaat met ruimte voor individuele begroeiing. Een schutting of schuur zal je hier niet vinden.

Van dit winnende plan zei jurylid Dikkie Scipio, "niks is niet gelukt".

Het winnende ontwerp van de Architectuurprijs Almere 2020 is, Het Vrije Veld Achilles! van HundFalk Architecten. Gefeliciteerd.